

MEDIJI O ZDRAVSTVU

ponedeljak, 09. oktobar 2023.godine

RTS- Advokati zaradili milione na besmislenim zahtevima – na udaru škole, domovi zdravlja, centri za socijalni rad

RTS- Danas preventivni pregledi u svim domovima zdravlja u Beogradu

RTS- Vanredno u klinici u Paunovoj – pacijenti na čekanju, hitno potrebno da se osposobe nove prostorije

BLIC- PRETI NAM TRIDEMIJA?! Virusi haraju među decom mlađeg uzrasta: Tri oboljenja će tek da desetkuju vrtiće i odeljenja, vreme je da roditelji preduzmu OVE MERE

N1- „Donorstvo je herojstvo“: Obeležavanje Evropskog dana donora u utorak u Parku Ušće

DNEVNIK- FARMACEUTI ZA ZNAČAJAN DOPRINOS LEČENJU Savetnici za hipertenziju uskoro u apotekama

Advokati zaradili milione na besmislenim zahtevima – na udaru škole, domovi zdravlja, centri za socijalni rad

Nakon izmena zakona koji nam omogućavaju da dođemo do informacija od javnog značaja, sve je više advokata odlučnih da zarade tako što traže podatke za koje znaju da se do njih ne može doći u zakonskom roku. Mnogi su tako napunili račune milionima. Poverenik je rešio da ovoj pojavi stane na put.

Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti Milan Marinović objasnio je u razgovoru za RTS kakve sve zahteve advokati podnose institucijama, znajući da ne mogu da im odgovore u zakonskom roku.

“Od Centara za socijalni rad traže se informacije koliko ima zaposlenih, da li i koliko zaposlenih ima licencu za obavljanje poslova iz oblasti socijalnog rada. Od mesnih zajednica se traže informacije da li imaju fudbalski klub, da li imaju teren fudbalski, da li ispunjavaju uslove koji su propisani, da li imaju mlađe kategorije i tako dalje. Da ne pričamo o tome koliko je to apsurdno kada imate mesne zajednice, gde najmlađi stanovnik ima 75 godina”, navodi Marinović.

Škole pitaju o načinu na koji se sprovode ekskurzije, ali i tu ima začkoljica, pitanje se upućuje bukvalno svim školama u Srbiji. Ni domovi zdravlja nisu pošteđeni – pitaju ih o stanju opreme, a lokalne uprave o tome - koje se mere još uvek sprovode protiv kovida.

“Uglavnom se gađaju mali organi vlasti, a ne najveći, ne vlada, ministarstva, republička javna preduzeća, nego oni koji su najbrojniji u Srbiji, a ekonomski i bilo kako infrastrukturno su najslabiji, koji ne mogu da odgovore na te zahteve u zakonskom roku”, ističe Marinović.

Objašnjava i da je taksa na žalbu advokata ista za sve organe, bilo da se piše protiv vlade ili male mesne zajednice.

"I onda, naravno, ministarstvo je jedno, vlada je jedna, a osnovnih škola ima više stotina u Srbiji, i onda se ide na kvantitet", kaže Marinović i dodaje da je dosad prvostepnim organima vlasti naloženo da pojedinim advokatima i po pet-šest miliona dinara.

Jednostavna procedura za pisanje žalbe

Marinović ističe da je instituciji Poverenika, od ukupnog broja žalbi, između tri i sedam odsto stizalo od advokata. Sada je taj broj 75 odsto, što znači da se tri od četiri žalbe pišu preko advokata.

"To uglavnom nisu neka poznatija advokatska imena, a procedura ide ovako – naizgled pet, šest, sedam, u jednom slučaju i 15 nepovezanih lica, ne iz jednog grada i opštine, nego širom Srbije, traže od istovrsnih organa vlasti iste informacije. Recimo od centara za socijalni rad, škola, predškolskih ustanova, domova zdravlja itd. I onda kada ili ne dobiju informaciju u zakonom propisanom roku, ili ne dobiju sve što su tražili odjednom, svi angažuju istog advokata i onda on za sve njih piše žalbu", objašnjava Marinović.

Podseća da je jednostavan postupak podnošenja zahteva i podnošenja žalbe.

"Vi znate šta tražite, znate čime ste nezadovoljni. Bukvalno dve rečenice napišete. Pritom, obrasci i zahteva i žalbi su na sajtovima svih organa vlasti. A ako ih ne nađete tamo, ima ih na sajtu Poverenika. Prima tome, veoma je jednostavan postupak", ističe Marinović.

Nepreuzimanje odgovora, potrebne izmene zakona

Čak i ako neko i uspe da odgovori u zakonskom roku, ti advokati neće da preuzmu te odgovore, nego oni stoje u pošti i onda se to računa kao da ih nisu dobili.

"To je problem dostavljanja i mi ćemo probati izmenama zakona da rešimo. Apsurdno je da se smatra da vi niste ispunili vašu obavezu kada ste poslali obaveštenje onome ko je tražio informaciju iz vaše pisarnice, nego morate da mu uručite u tom roku. I naravno, pošto niko nema svoje kurire, nema dostavne službe, svi zavisimo od pošte, a u dobrim delom, nažalost, to ne funkcioniše baš najbolje", kaže poverenik Marinović.

Sledi sastanak sa AKS i predstavnicima Ministarstva pravde

Marinović je rekao i da mu se više ministara obraćalo ovim povodom.

"Moram da kažem da su se meni mnogi ministri obraćali ovim povodom... Prema tome, svi su zainteresovani da spasavaju te organe vlasti za koje su nadležni. Ja sam s Ministarkom pravde pričao i ona je rekla da će organizovati jedan trilateralni sastanak Ministarstva pravde, Advokatske komore i Poverenika da pokušamo da nađemo rešenje", rekao je Marinović gostujući u Beogradskoj hronici.

Danas preventivni pregledi u svim domovima zdravlja u Beogradu

U svim domovima zdravlja u Beogradu, od 8 do 14 časova, organizuju se preventivni pregledi. Žene će moći da urade ultrazvučni pregled dojke, a muškarci PSA test za ranu dijagnostiku raka prostate. Sledeće nedelje biće organizovani i u domovima zdravlja u Srbiji.

Žene starije od 40 godina mogu u najbližem domu zdravlja bez zakazivanja da obave ultrazvučni pregled dojke, a muškarci stariji od 49 godina mogu da urade PSA test koji služi za ranu dijagnostiku raka prostate.

Radiolog Dragan Zorić rekao je za RTS da je za pregled potrebna zdravstvena knjižica ili lična karta.

"Uzorkovanje krvi za PSA ispitivanje traje kao i svaki drugi pregled uzimanja krvi. Rezultati će biti već sutradan našim ustanovama", rekao je doktor Zorić.

Što se tiče ultrazvuka dojke, to je neinvazivni pregled koji ne boli, kaže dr Zorić.

"Prosečno trajanje pregleda je oko 15 minuta, i ukoliko vidimo i pronađemo bilo kakvu leziju koja je sumnjiva na maligno oboljenje dojke, uputićemo pacijenta na dalju dijagnostiku, mamografiju ili kod onkologa", istakao je doktor Zorić.

Sledeće nedelje ista akcija biće organizovana u svim ostalim domovima zdravlja u Srbiji.

Svake godine u Srbiji rak dojke odnese oko 1.700 života, a rak prostate oko hiljadu. Ne mora da bude tako, jer što se bolest ranije otkrije bolja je prognoza.

Vanredno u klinici u Paunovoj – pacijenti na čekanju, hitno potrebno da se osposobe nove prostorije

Prvi decembar je rok do kog bi pacijenti iz dnevne bolnice za odrasle u Paunovoj ulici trebalo da dobiju prostorije u Ulici kneginje Zorke. Za sada nema ni dozvola ni radova kao bi se prostorije prilagodile potrebama pacijenata. Stiglo je samo obećanje o novim rokovima.

U protekla dva meseca, koliko Dnevna bolnica za odrasle u Paunovoj ulici radi samo u malom objektu, na odvikavanje od alkohola, kocke i psihoaktivnih supstanci primljeno je 13 osoba.

Da lekari mogu da koriste i veliki objekat, bilo bi ih dvostruko više.

Mnogi, koji su se obratili za pomoć, upravo zbog ovih okolnosti, odustali su od lečenja. Iako im je ponuđeno da se leče u Institutu za mentalno zdravlje u Palmotićevoj, svi su odbili.

"Oni su zabrinuti za svoj dalji tok lečenja, naime, po programu to bi trebalo da bude intenzivnije nego što jeste, ali prilagođavamo se trenutnim okolnostima. Mnogi od njih prihvataju ovu trenutnu situaciju i trude se da zajedno s nama prevaziđu ove teškoće koje imamo, nadajući se da će sve biti rešeno u relativno kratkom roku. Ovo je sada jedna vanredna situacija", navodi šef dnevne bolnice za bolesti zavisnosti dr Vladan Jugović.

Potrebne prepravke, a za prepravke potrebne dozvole

A prostorije se nalaze u Ulici kneginje Zorke, na drugom i trećem spratu, gde je nekada bila dečja stomatološka ambulanta. Adekvatne po površini, ali uslovi su loši jer se nisu koristile 10 godina.

“To je okrečeno, zamenjeno je par prozora, ali znate, zubna ambulanta je drugačije organizovana u odnosu na dnevnu bolnicu, tako da smo mi prosledili prošle nedelje ministarstvu nacrt šta je to što bi nama trebalo. Za sad imamo dobru saradnju i tu je, kako da kažem, relativno mala prepravka”, objašnjava prim. dr Ivica Mladenović, načelnik Klinike za bolesti zavisnosti.

Da bi se prostor prilagodio potrebama dnevne bolnice koja se sada nalazi u Paunovoj ulici, dva zida treba srušiti i ozidati dva nova.

Taj posao majstori bi mogli brzo da završe. Međutim, bez potrebnih dozvola, posao ne može ni da se započne.

Iz Ministarstva zdravlja lekarima Instituta za mentalno zdravlje, koji i rade sa više od 40 zavisnika, stiglo je obećanje da će se u novi objekat useliti za mesec dana.

PRETI NAM TRIDEMIJA?! Virus haraju među decom mlađeg uzrasta: Tri oboljenja će tek da desetkuju vrtiće i odeljenja, vreme je da roditelji preduzmu OVE MERE

Kašalj, curenje iz nosa, glavobolja, temperatura, slabost, malaksalost i druge tegobe koje prate virusne infekcije samo su deo tegoba koji se javljaju kod sve većeg broja dece zbog čega su vrtići i predškolske ustanove poluprazni.

Lekari potvrđuju da broj pregleda raste, da se poslednjih dana radi maksimalnim kapacitetom da bi sva deca bila pregledana, a prema rečima pedijatra u subotičkom Domu zdravlja „dominiraju respiratorne infekcije koje su napunile odjedanput ambulante i čekaonice su prepune“.

Dominacija respiratornih infekcija

- Imamo decu i sa stomačnim tegobama, ali najčešće su respiratorne tegobe praćene kašljem dugotrajnim suvim koji kasnije prelazi u produktivniji. Dosta dece imaju povećanu sekreciju iz nosa, febrilnosti i razne druge tegobe, gušobolju, glavobolju, slabost, malaksalost... Naravno, treba povesti računa da roditelji snižavaju temperaturu kao i inače što to rade, da se ponašaju uobičajeno, da pomognu svojoj deci u kućnim uslovima, a ako dođu u dispanzer da mirno sede ukoliko ih bilo šta zabrinjava, jer radimo punim kapacitetom i teško je postići za kratko vreme toliko pregleda, ali radimo pod maksimalnim naporom i maksimalnim ljudstvom kojim trenutno raspolažemo – kaže za „Blic“ pedijatar dr Josipa P. Krajninger.

Deca povraćaju, imaju proliv prevashodno, mada imaju i mučnine uz proliv. Prema rečima dr Krajninger još uvek ima i streptokoka, a kruže i varicele i koksaki virus.

- Njih sam posebno izdvojila jer oni nemaju kliničku sliku kao uobičajene respiratorne infekcije. Javljaju nam se i one sporadično, ali dominiraju respiratorni virusi koji se šire po kolektivima – kaže dr Josipa P. Krajninger.

Eris i među decom

Međutim, epidemiolog dr Nebojša Bohucki iz Zavoda za javno zdravlje Subotica, kaže da je trenutno, apsolutno prisutan i kovid-19, pre svega, podsoj eris koji daje blagu kliničku sliku kod dece, ali se ne sme zaboraviti da deca, ukoliko imaju neko pridruženo oboljenje, pre svega, dijabetes, astmu ili hronični bronhitis, mogu imati i težu kliničku sliku.

-Kovid nije bezazlen za decu koja imaju neke hronicitete – upozorava dr Bohucki.

RSV koban za bebe

Prema njegovim rečima, virus koji je prisutan je i respiratorni sincicijalni virus (RSV). On je uvek aktuelan, a posebno u hladnom periodu godine. Nisu samo među nama i decom kovid i grip, već je tu i RSV, koji je naročito opasan što je osoba mlađa. U prvih 12 meseci života daje najtežu kliničku sliku, a naročito prvih šest meseci.

- Deca u prvih šest meseci su naročito ugrožena od njega, a posebno ako je reč o prevremeno rođenom detetu, a njih ima sve više. Nastaje klinička slika respiratorne bolesti, a to znači da je povišena temperatura, gubitak apetiti, kašalj, kijanje, sve specifično, i curenje nosa i liči na prehladu. Međutim, moguće je da bude i teža klinička slika, pogotovo u prvih šest meseci. Moguće je da nastane bronhiolitis i pneumonija, odnosno, zapaljenje pluća. Ova stanja mogu da zahtevaju hospitalizaciju – objašnjava za „Blic“ dr Nebojša Bohucki, i ističe da u mnoštvu virusa koji vladaju veoma su bitni eris i RSV, koji kod najmlađih može da prouzrokuje tešku kliničku sliku.

Gripa za sada nema, ali sledi nešto gore

Dr Bohucki potvrđuje da za sada nema gripa, ali se očekuje tridemija.

- Pojam tridemija se prvi put pojavila u literaturi, nije naučni izraz, ali je popularni izraz koji se pojavio prošle zime nakon popuštanja antikovid mera kada nismo nosili maske više. Onda je došlo do više kovida, ali i do gripe koju nismo bili beležili neko vreme, i za RSV su se stvorili uslovi da se lakše prenosi, jer odrasle osobe prenose virus i zaražavaju pre svega decu. Očekuje se da će sa dolaskom hladnijeg perioda ove godine, koji je pred nama, opet doći do tridemije, jer ima i gripa i kovida i RSV-a. Eris je blag i antikovid mere su svedene samo na nošenje maski u zdravstvenim ustanovama. To sve zajedno pogoduje širenju infekcija, posebno ova tri virusa - kaže dr Nebojša Bohucki.

Rotavirus

Rotavirus, od kog se oboleva više puta tokom života, ali je prva infekcija uvek najteža, dok su ostale lakše, takođe puni čekaonice ambulanti i dečjih dispanzera.

-Kada se dete rodi zaštićeno je zbog pasivnog prenetog imuniteta koje je dobilo od majke, plus ako majka doji onda je još bolje. Počev od trećeg meseca, naročito od šestog dolazi prva infekcija. Nastaje akutni proliv. Tri stvari su bitne, proliv, povraćanje i povišena temperatura koja je često preko 39 stepeni. Zbog ovakve kliničke slike dete gubi tečnost, elektrolite, i ako ovakvo stanje potraje zahteva hospitalizaciju – kaže dr Nebojša Bohucki.

Virus je jako čest i zauzima vodeće mesto. Kada je reč o akutnim prolivima kod dece, odojčadi i male dece, to traje do pete godine kada dete dolazi u kontakt sa novim serotipovima, dobija reinfekcije, ali su one blaže. Nakon pete godine se više ne beleži ovo stanje iako dete može asimptomatski da oboli. Rotavirus ima sezonski karakter.

Varičela i koksaki

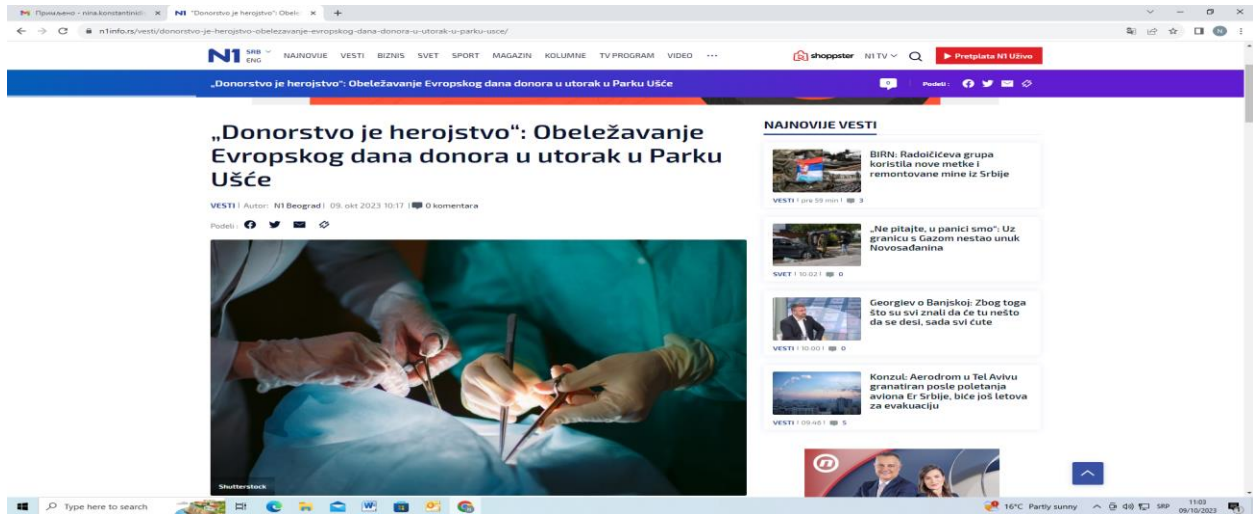
- Varičela je endemsko oboljenje, znači da je odomaćeno. Postoji vakcina, ali nije u programu obavezne imunizacije. Javlja se kod nas i dalje. Kažemo da je endemijsko oboljenje, jer krajem godine, kada dođe hladniji period, u vrtićima imamo epidemije. Pred nama je porast obolelih od varičele. Za sada još uvek ne, ali ga očekujemo i biće mnogo više obolelih - kaže dr Bohucki i dodaje da je i koksaki endemsko oboljenje, isto ima epidemijsko javljanje.

- Imamo prisutnost, ali kada se stvore povoljni uslovi, a to je kolektiv i kada se formira grupa, a to je uvek u jesen u vrtićima i kolektivima, postaje epidemijsko oboljenje – kaže epidemiolog.

Vakcina protiv gripa

- Barem kada je reč o gripu možemo da zaštitimo decu. Ima vakcina. Donja granica je šest meseci. Mnogi roditelji žele da vakcinišu decu, a ne znaju da li može. Da, može se vakcinisati kada dete napuni pola godine. Sa vakcinom koju imamo ove godine to je moguće i barem na taj način možemo prevenirati. Pre svega se mogu vakcinisati deca koja imaju neko oboljenje kao što je dijabetes i oboljenja pluća, ali tu su i druga oboljenja, na sreću dosta retka kod dece – zaključuje dr Nebojša Bohucki.

„Donorstvo je herojstvo“: Obeležavanje Evropskog dana donora u utorak u Parku Ušće

Povodom Evropskog dana donora organa, Udruženje transplantiranih i pacijenata na listi čekanja za transplantaciju „Donorstvo je herojstvo“ po drugi put, uz podršku “Udruženja pacijenata Srbije”, će u utorak 10. oktobra u 12h, u parku Ušće (deo iza istoimenog Tržnog centra – kod Skejt parka) organizovati simbolično puštanje zelenih balona (zeleno boja je simbol doniranja organa) kod memorijalne ploče koju su postavili prošle godine u znak velike zahvalnosti donorima (živim i kadaveričnim), kao i porodicama koje su dale pristanak za darivanje organa svojih najbližih i tako spasile i produžile živote mnogih, navodi se u saopštenju ovog udruženja.

„Naši heroji su naši donori, kao i porodice koje su u svojim najtežim životnim trenucima steglesrce i dale saglasnost za darivanje, produživši time naše živote. Nema dana da ih se ne setimo i ne zahvalimo. Upravo zato, pozivamo sugrađane da nam se pridruže i podrže u ovoj akciji, da na dostojanstven način iskažemo zahvalnost i podsetimo se koliko je ova tema od životne važnosti, kako za ljude koji su trenutno na listi čekanja za transplantaciju, tako i za ljude koji će nažalost u nekom trenutku biti“, naveli su u saopštenju.

Podsetili su da je u Srbiji na listi čekanja za transplantaciju organa 2.000 ljudi kojima je potreban bubreg, srce, jetra ili rožnjača. Među njima je i skoro četrdesetoro dece na hroničnom programu dijalize kojima je takođe neophodna transplantacija kako bi ponovo mogli da imaju bezbrižno detinjstvo. U Srbiji su prošle godine urađene svega dve transplantacije, a ove godine 28.

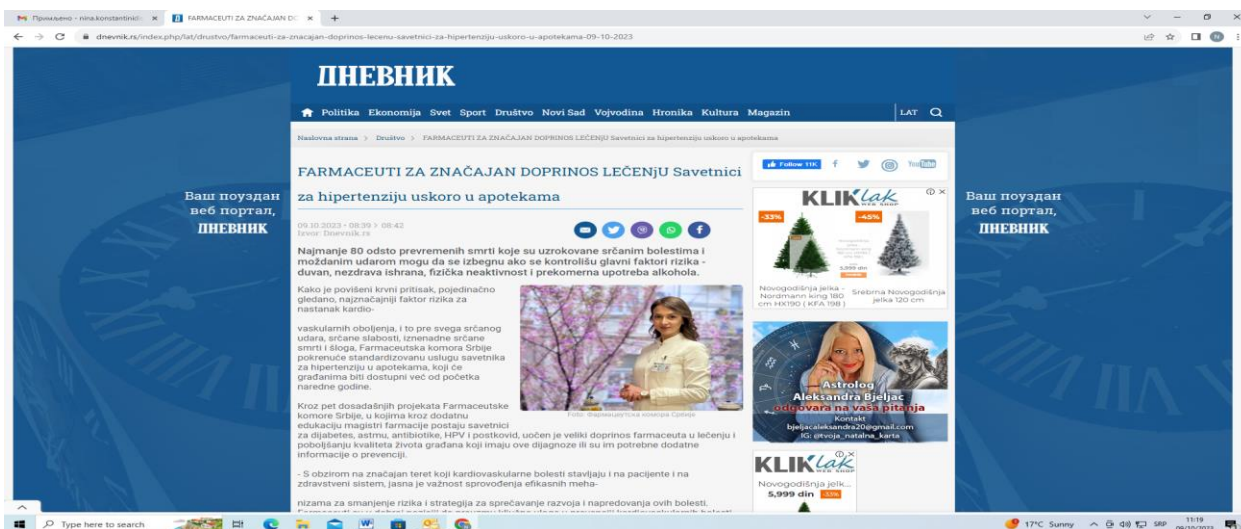
Evropski dan donora organa, dodaju, obeležava se od 1996. godine i pored osnovnog cilja da iskaže zahvalnost i poštovanje donorima i njihovim porodicama, takođe teži da podigne svest o značaju

doniranja organa. Koliko je situacija alarmantna najbolje govori u prilog činjenica da se u Evropi na svakih sat vremena novih šest pacijenata doda na listu čekanja.

Na događaju će govoriti dr Aleksandra Vlačić – direktorka Uprave za biomedicinu Ministarstva zdravlja, prof. dr Radmila Blagojević Lazić – nefrolog, član Akademije medicinskih nauka, pukovnik mr sc. med. dr Neven Vavić – specijalista interne medicine, Načelnik Centra za transplantaciju solidnih organa na VMA, Milena Ivić – pacijentkinja na dijalizi i na listi čekanja za transplantaciju organa, Nikola Malić – pacijent sa transplantiranim bubregom, Mirjana Obučinski – JKP “Zelenilo” Beograd, Rukovodilac, Centar za informisanje, Miodrag Popović – direktor Turističke organizacije Beograda, Savo Pilipović – predsednik “Udruženja pacijenata Srbije” i Ivana Jović – predsednica udruženja „Donorstvo je herojstvo“.

Ovaj događaj podržali su Turistička organizacija Beograda i JKP „Zelenilo“ Beograd, navodi se u saopštenju.

ДНЕВНИК

FARMACEUTI ZA ZNAČAJAN DOPRINOS LEČENJU Savetnici za hipertenziju uskoro u apotekama

Najmanje 80 odsto prevremenih smrti koje su uzrokovane srčanim bolestima i moždanim udarom mogu da se izbegnu ako se kontrolišu glavni faktori rizika - duvan, nezdrava ishrana, fizička neaktivnost i prekomerna upotreba alkohola.

Kako je povišeni krvni pritisak, pojedinačno gledano, najznačajniji faktor rizika za nastanak kardiovaskularnih oboljenja, i to pre svega srčanog udara, srčane slabosti, iznenadne srčane smrti i šloga, Farmaceutska komora Srbije pokrenuće standardizovanu uslugu savetnika za hipertenziju u apotekama, koji će građanima biti dostupni već od početka naredne godine.

Kroz pet dosadašnjih projekata Farmaceutске komore Srbije, u kojima kroz dodatnu edukaciju magistri farmacije postaju savetnici za dijabetes, astmu, antibiotike, HPV i postkovid, uočen je veliki doprinos farmaceuta u lečenju i poboljšanju kvaliteta života građana koji imaju ove dijagnoze ili su im potrebne dodatne informacije o prevenciji.

- S obzirom na značajan teret koji kardiovaskularne bolesti stavljaju i na pacijente i na zdravstveni sistem, jasna je važnost sprovođenja efikasnih mehanizama za smanjenje rizika i strategija za sprečavanje razvoja i napredovanja ovih bolesti. Farmaceuti su u dobroj poziciji da preuzmu ključne uloge u prevenciji kardiovaskularnih bolesti, zbog njihove stručnosti i dostupnosti -objašnjava farmaceutkinja Farmaceutске komore Srbije Milena Milojević.

Svetska udruženja kardiologa često naglašavaju značaj multidisciplinarnog tima, koji uključuje i farmaceute, za lečenje pacijenata sa kardiovaskularnim bolestima. Pružanjem saveta vezanih za lekove, zdravu ishranu i stil života, praćenjem uspešnosti terapije i njenog pravilnog korišćenja, farmaceuti daju vrlo značajan doprinos u lečenju.

- Osobe sa srčanim oboljenjima bi trebalo da budu vrlo obazrive prilikom upotrebe suplemenata i drugih lekova kako bi izbegle rizik od interakcija i nepovoljnih ishoda. Na primer, lekovi poput onih koji smanjuju zgrušavanje krvi su posebno skloni interakcijama, kako sa hranom, tako i sa drugim lekovima. Potom, pojedini lekovi za terapiju aritmija u kombinaciji sa određenom grupom antibiotika mogu da pogoršaju aritmiju i izazovu niz neželjenih dejstava. Ovo su samo neki od mnogobrojnih primera, a upravo konsultacija sa farmaceutom će pomoći da se otklone dileme i spreče potencijalne opasnosti koje nosi neproverena ili samoinicijativna upotreba lekova i suplemenata – ističe Milojević.